

рґацією на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук, 08.00.09. — Житомир: ЖДТУ, 2011. — 60 с., с. 55.

5. Катков Ю.Н. // Вестник Брянского государственного университета. — № 3 (1). — 2012.

6. Голов С.Ф. Сучасний стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні [Текст] : автореф. дис... д-ра екон. наук: 08.00.09 / Голов Сергій Федорович; Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний ун-т імені Вадима Гетьмана». — К., 2009. — 31 с.

7. Зуга Е.И. Парадигмы бухгалтерського учета и развитие его теории / дис... канд, экон., наук: 08.00.12 / Е.И. Зуга. — СПб., 2012. — 178 с.

8. Чумаченко Н.Г. Бухгалтерский учет: прошлое, настоящее ... будущее?! / Н.Г. Чумаченко // Світ бухгалтерського обліку. — 1997. — ПН. — С. 2–12.

УДК 658.14

Людмила Гавриловська,
к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

З розвитком сучасних економічних реалій, коли знання стають найвпливовішим чинником виробництва, для будь-якого підприємства інтелектуальний капітал стає головною конкурентною перевагою, що є основою для пошуків інноваційної діяльності у національній і глобальній економіці. Тому виникає необхідність ґрунтового дослідження інтелектуального капіталу як економічної та облікової категорії, яка стає основним джерелом збільшення ринкової вартості великих вітчизняних та іноземних підприємств.

Тобто метою роботи є дослідження питань виміру та обліку інтелектуального капіталу.

Слід зазначити, що інтелектуальний капітал поділяють на дві великі частини. Людський капітал (human capital) — втілений у працівниках компанії у вигляді досвіду, здібностей до нововведень, знань, навичок, а також у загальній культурі, філософії фірми, її внутрішніх цінностях, застосованих до виконання поточних завдань. Структурний капітал (structural capital) передбачає технічне й програмне забезпечення, патенти, організаційну структу-

ру, торгові марки і все те, що дає змогу працівникам компанії реалізувати виробничий потенціал.

Для оцінки вартості об'єкта інтелектуальної власності в міжнародній практиці використовують три підходи: витратний, порівняльний і дохідний. Через те, що кожен метод має свої методи та методологію, вони пропонують різні значення вартості об'єкту оцінки. Тому приміняють порівняльний аналіз використаних підходів і методів, за допомогою чого встановлюється точніша вартість об'єкта оцінки.

На сьогодні основним методом оцінки вартості інтелектуальних активів є дохідний. Методами дохідного підходу є пряма капіталізація доходу, метод роялті, дисконтування грошових потоків, звільнення від роялті та надлишкового прибутку.

Формування інтелектуального капіталу підприємства є актуальною проблемою сьогодення внаслідок того, що він суттєво впливає на вартість підприємства та поступово стає одним з найважливіших критеріїв оцінки ефективності роботи суб'єкта господарювання. Однак, наразі, мають місце проблеми оцінки та вимірювання інтелектуального капіталу, в системі обліку підприємств. Бухгалтерський облік не може надати точної інформації про нематеріальні складові інтелектуального капіталу. У зв'язку з цим існує значна різниця між бухгалтерською оцінкою вартості підприємства та її ринковою вартістю. Тому удосконалення бухгалтерського відображення інтелектуального капіталу є важливим методологічним питанням.

Існує необхідність відображення інтелектуального капіталу у фінансовій звітності, оскільки він суттєво впливає на вартість підприємства та поступово стає одним із найважливіших критеріїв оцінки ефективності роботи суб'єкта господарювання, впливає на прийняття рішень зовнішніми користувачами (інвесторами, кредиторами).

Еволюція правил бухгалтерського обліку і фінансової звітності привели до того, що в даний час Міжнародні стандарти фінансової звітності і Положення (стандарти) бухгалтерського обліку України визнають багато елементів інтелектуального капіталу і допускають їх віддзеркалення у фінансовій звітності як нематеріальних активів. Однак незважаючи на те, що групи нематеріальних активів є складовими інтелектуального капіталу, вони не відображають повністю структурні елементи інтелектуального капіталу.

Проблемною є оцінка об'єктів нематеріальних активів, що створені працівниками підприємства самостійно. Унікальні об'єкти нематеріальних активів часто не враховуються у балансі, або їх облі-

кова вартість значно нижча від ринкової. Це призводить до заниження майнового стану підприємства. Причиною такої ситуації є відсутність стандартів оцінки вартості нематеріальних активів.

Так, оцінка результатів інвестицій у людський капітал потребує розробки складних систем розрахунків, у яких варто керуватися на опосередкованих якісних показниках, оскільки визначення їх у вартісному вимірі, є проблемним. Людський капітал не може відображатися у складі активів компанії у бухгалтерських звітах як самостійний фінансовий показник, так як невіддільний від конкретних фізичних осіб, і не є власністю компанії.

Отже інтелектуальний капітал є дуже важливою категорією, яка забезпечує формування унікальних конкурентних переваг підприємства. Вона залежить від наявності інтелектуальних ресурсів, що трансформуються в інтелектуальний потенціал підприємства, який використовується на даний конкретний момент часу. Але необхідно пам'ятати, що сама по собі категорія інтелектуального потенціалу є дещо ширшою, ніж інтелектуальний капітал й фінансові ресурси.

Список використаної літератури

1. *Махомет Ю.В.* Сутнісна характеристика та структура інтелектуального капіталу підприємства [Текст] / Ю.В. Махомет // Економічний простір. — 2009. — № 25.

2. *Легенчук С.Ф.* Дослідження обліку і контролю інтелектуального капіталу в Україні: аналіз результатів та напрями розвитку // Вісник Донецького університету економіки і права. — 2009. — №2. — С. 100–105

3. Сучасні проблеми розвитку системи обліку в Україні: Монографія / За ред. М.С. Пушкар. — Тернопіль: Економічна думка, 2010. — 267 с.

УДК 657.1.655

Олександр Гаєриловський,

к.е.н., доцент кафедри міжнародного обліку та аудиту,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ НЕПРЯМИХ ВИТРАТ НА ЗБУТ, РЕКЛАМУ ТА МАРКЕТИНГ

Перехід до ринкових відносин в економіці України ставить по-новому і розширює можливості діяльності підприємства, як основної її ланки.